

SENAT

//2014/2

Magazin za ekonomsku i socijalnu tržišnu privredu

POLJOPRIVREDA - šansa za razvoj Srbije

SENAT
PRIVREDE

- 02 POSLOVNI MOST**
Konferencija povodom posete premijera Aleksandra Vučića
-
- 05 DUŠAN VUJOVIĆ U BEČU**
O stvaranju podsticajnog okruženja za strane investicije
-
- 06 Konferencija>>**
PREGOVORI SA EVROPSKOM UNIJOM
ŠANSA ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE SRBIJE
-
- 12** Pristupanje Srbije EU –
IDEALNA PRILIKA ZA INVESTIRANJE
Prof. dr TANJA MIŠČEVIĆ
-
- 16 KONKURENTNOST POLJOPRIVREDE SRBIJE**
u procesu pridruživanja EU
MILAN PROSTRAN
-
- 22 ISTINA O STANJU POLJOPRIVREDE U SRBIJI**
ČEDOMIR KEČO
-
- 28 OSNOVAN SAVET ZA POLJOPRIVREDU**
Senata privrede Srbije
-
- 30 SENAT PRIVREDE SRBIJE OTVORIO KANCELARIJU ZA VOJVODINU**
-
- 31 SENAT PRIVREDE ZA BOLJE POVEZIVANJE SUBOTICE**
sa austrijskim i nemačkim investitorima
-
- 32 NAJAVE DOGAĐAJA**
-
- 33 O NAMA**

POSLOVNI MOST

Konferencija povodom posete premijera Aleksandra Vučića

VUČIĆ: "Srbija hoće aktivnu saradnju sa Evropom. Mi hoćemo da učimo od Evrope. Austrija će nam biti uzor"

Poštovane senatorke i senatori!

Dana 4. juna 2014. godine SENAT PRIVREDE Austrije (SENAT DER WIRTSCHAFT Österreich) i SENAT PRIVREDE Srbije organizovali su zajedničku konferenciju „Poslovni most“. Nakon prethodno planirane posete Beču koja je bila otkazana zbog poplava, premijer Srbije Aleksandar Vučić ovog puta je došao u posetu. „Činjenica da je premijer Vučić odmah našao drugi termin za posetu SENATA PRIVREDE Austrije posebno govorio o njegovom interesovanju“, kaže predsednik Upravnog odbora SENATA PRIVREDE Srbije, Ivan Gros.

Odziv gostiju je bio veliki – 150 internacionalnih gostiju iz politike i privrede je došlo u Hofburg kako bi sa premijerom Vučićem učestvovali u diskusiji o budućnosti Srbije i o narednim koracima napretka Srbije ka Evropskoj Uniji.

„Evropska perspektiva je impuls koji u smislu zajedničke evropske privrede za dobrobit svih treba iskoristiti“, kaže predsednik SENATA PRIVREDE Austrije i koordinator Inicijative za saradnju u jugoistočnoj Evropi (SECI) koja je i partnerska organizacija SENATA PRIVREDE, Erhard Busek. Predsednik Upravnog odbora SENATA PRIVREDE Srbije, Ivan Gros ukazao je na važnost malih i srednjih preduzeća kao osnove za privredni razvoj. Brzo otvaranje tržišta i porast izvoza Gros vidi kao cilj, dok član Upravnog odbora ERSTE grupe AG Gernot Mitendorfer (Gernot Mittendorfer) ističe značaj pristupa Srbije Evropskoj Uniji (EU).

Generalni direktor AGRANA Akcionarskog društva - AG i predsednik Udruženja industrijalaca Donje Austrije (NÖ), Johan Marihart (Johann Marihart) skrenuo je pažnju na ulogu poljoprivrede i istakao da

je Srbija „važan poslovni partner u oblastima proizvodnje šećera, skroba i voća“. Marihart je ,takođe, pozdravio pristupanje Srbije u EU i podvukao je da „ekonomska integracija uvek treba da predstoji političkoj“. Predsednik SENATA PRIVREDE Austrije i bivši vicekancelar Republike Austrije (1991–1995.), Erhard Busek je predstojeće korake razvoja Srbije ka Evropi nazvao "procesom prilagođavanja na srastanje". Jugoistočna Evropa je upravo postala stabilan deo Evrope, „jer ljudi streme ka napretku“. Privreda je brža

nego politika, složio se on sa Marihartom. Premijer Aleksandar Vučić se zahvalio Republici Austriji na brznoj i velikodušnoj pomoći katastrofi koja je zadesila Srbiju. „Austrija i Srbija nisu oduvek bile na istoj strani“, ali sada je to drugačije, rekao je Vučić i dodao da su očekivanja koja su usmerena na privredu Austrije velika, ali da se Srbija ne libi da što je pre moguće nastavi sa sprovođenjem potrebnih strukturnih reformi. „Pred Srbijom se nalaze veliki problemi: Naša stopa nezaposlenosti iznosi 20 % - 25%, što

znači da prvo treba raditi na stvaranju novih radnih mesta!“, rekao je Vučić. On je dodao da bi Srbija u kojoj se sprovedu Zakoni o razvoju i u kojoj su sniženi troškovi radne snage za internacionalne investitore trebalo da predstavlja atraktivnu destinaciju. „Moramo da prihvatimo sve izazove i da na odgovarajući način delujemo, bez obzira na to da li su mere popularne ili ne“, izjavio je premijer. On je svoj govor zaključio rečima: „Srbija hoće aktivnu saradnju sa Evropom. Mi hoćemo da učimo od Evrope. Austrija će nam biti uzor“.

Ministar finansija Republike Srbije, Lazar Krstić naglasio je ulogu Austrije kao važnog partnera u privredi Srbije. Potencijal za saradnju je veliki, rekao je Krstić i naglasio da je za Srbiju veoma važno da što pre sprovede strukturne reforme: „Potrebno nam je pod hitno Zakon o zaštiti stranih ulaganja, kako se poverenje u nas kao poslovnog partnera ne bi izgubilo!“ Krstić vidi sektor finansija kao nosioca privrede zapadnog Balkana. On se ,takođe, raduje zajedničkom putu u Evropu, pri čemu je izrazio mišljenje da

„Evropska Unija nije lek“ i ukazao da Srbija mora da se sama brine o sebi. Nakon konferencije organizovan je banket na kojem se SENAT PRIVREDE zahvalio Erste Banci na prijateljskoj podršci, ali i ostalim partnerima „Poslovnog mosta“, kao i govornicima na njihovom angažmanu. Konferencija u Beču predstavlja samo početak budućeg jačanja bilateralnih odnosa Srbije i Austrije i njihovog daljeg razvoja, zaključak je svih učesnika konferencije „Poslovni most“.

Prilikom posete Aleksandra Vučića sa svojim saradnicima Beču, 04.06. 2014. godine održan je sastanak u Udruženju industrijalaca u organizaciji Senata privrede Srbije. Sastanku su prisustvovali:

Dipl.ing Johan Marihart (Johann Marihart), predsednik Udruženja industrijalaca Donje Austrije
Dipl.ing Rajnhard Volf (Reinhard Wolf), generalni direktor Raiffeisen Ware
Mg. Arnulf Wolfram (Arnulf Wolfram), Siemens AG

DUŠAN VUJOVIĆ u Beču

O stvaranju podsticajnog okruženja za strane investicije

U organizaciji Senata privrede Srbije, ministar finansija Srbije Dušan Vujović boravio je sredinom oktobra u dvodnevnoj poseti Beču. Vujović je zajedno sa savetnicom Jelenom Miljković i domaćinom, predsednikom Upravnog odbora Senata privrede Srbije Ivanom Grosom razgovarao sa predstavnicima Erste grupe – članom Upravnog odbora Gernom Mitendorferom (Gernot Mittendorfer) i generalnim direktorom Erste banke u Srbiji Slavkom Carićem, Raiffeisen

bankom internacional – (Dr. Karlom Sevelodom) i njegovim saradnicima Markusom Ofenbuherom (Marcus Offenbacher), Atilom Farskim (Attila Farsky) i Johannesom Kelnerom (Johannes Kellner), koncernom Agrana – generalnim direktorom Johanom Marihartom (Johann Marihart), Raiffeisen Agro – generalnim direktorom Rainhardom Volfom (Rainhard Wolf), UNICA osiguranjem, generalnim direktorom Andreasom Brandsteterom (Andreas Brandsteter),

članom Upravnog odbora nadležnim za jugoistočnu Evropu Zoranom Višnjićem, advokatskom kancelarijom Lanky, Ganzger and Partner – Gabrielom Lanskim (Gabriel Lansky), Volfgangom Petričem (Wolfgang Petritsch), Danielom Grosom (Daniel Gros) i Robertom Salfenauerom (Robert Salfenauer). U razgovorima je bilo reči o unapređenju saradnje dve zemlje, kao i stvaranju podsticajnog okruženja za privlačenje stranih investicija.

Konferencija >>

PREGOVORI SA EVROPSKOM UNIJOM ŠANSA ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE SRBIJE

"Poslednji trenutak za srpsku privredu da se otvori ka svetu"

"Kao zemlja kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, Srbija mora da dostigne evropske standarde kako bi srpski proizvodi bili konkurentni. Država kandidat mora da bude u stanju da se takmiči na evropskim tržištima i mora imati administrativne kapacitete da sprovede evropsko zakonodavstvo"

Konferencija „Pregovori sa Evropskom unijom – šansa za razvoj poljoprivrede Srbije“ održala se 21. maja 2014. godine u okviru 81. Međunarodnog poljoprivrednog sajma u Novom Sadu. Konferencija je bila prilika da se javnost upozna sa poglavljima 11- poljoprivreda i ruralni razvoj, 12- bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna pitanja, 13- ribarstvo, o kojima će Ministarstvo poljoprivrede i životne sredine Republike Srbije pregovarati u Briselu u okviru predpristupnih pregovora sa Evropskom Unijom.

GROS: Poljoprivreda, energika i infrastruktura posebno interesantne za investicije

Otvarajući konferenciju, predsednik Upravnog odbora Senata privrede Srbije Ivan Gros je rekao da je „sada poslednji trenutak za srpsku privredu da se otvori ka svetu, pre svega prema Austriji i Nemačkoj“. On je dodao da su posebno interesantne oblasti za potencijalne investicije - poljoprivreda, energika i infrastruktura.

MIŠČEVIĆ: Prvo standardi, pa fondovi Evropske unije

„Upravo zato što smo se zbog nepogode našli u teškoj situaciji vredi razgovarati sa Evropskom unijom o našem usklađivanju, posebno u oblasti pljoprivrede, jer će to biti sve potrebnije, ne samo zbog nastavka pregovora i približavanja Evropskoj uniji, nego i zbog našeg unutrašnjeg razvoja“ – rekla je Tanja Mišćević, šefica pregovaračkog tima Srbije sa Evropskom unijom.

„Mi smo završili vrlo važan bilateralni skrining Poglavlja 11 koje se bavi poljoprivrednom politikom i ruralnim razvojem. Nismo na početku, jer ovde ima mnogo oblasti i standarda koje smo usvojili, pre svega u razvoju poljoprivedne politike. Ali, to nije dovoljno, jer je osnovni cilj pripremiti domaćeg proizvođača da njegova hrana bude konkurentna na evropskom tržištu. To će značiti i davanje prostora našem poljoprivredniku za korišćenje jačih i većih fondova Evropske

"Trebalo raditi na otvaranju radnih mesta i razvoju infrastrukture i treba iskoristiti prednost ruralnih područja da razviju energetska autonomiju"

unije, odnosno zajedničke poljoprivredne politike. Mišćević je dodala da su dobrodošli razgovori o tome kako da pomogne Evropska unija u situaciji kada su poplave devastirale velike poljoprivredne površine. „Procedure se moraju hitno promeniti tako da Unija može brzo reagovati, ali ne toliko da naruše osnovne principe. Pokušaćemo da sredstva Evropske unije, za razvoj poljoprivrede, iskoristimo za sanaciju onoga što je u našem agraru uništila poplava“, naglasila je Mišćević i dodala da naše poljoprivrednike treba pripremiti za ono što nas čeka u EU, kao i da je za to potrebno veliko znanje. „Da bi se povećala konkurentnost, naši poljoprivrednici

moraju da podignu standard kvaliteta svojih proizvoda. U ovom trenutku imamo jedan broj savetnika koji to rade, postoji obaveštavanje putem interneta, ali to još nije dovoljno da bismo mogli da obavimo zadatak i to je posao koji nas čeka u narednom periodu“, poručila je Mišćević i dodala da je uvek neophodno investirati jedan deo svog novca jer tako imate i veću odgovornost. „Jedna od ključnih stvari koje u ovom momentu radimo je formiranje Uprave za agrarna plaćanja koja treba da daje podsticaje i subvencije koje će dolaziti iz Evropske unije. U ovoj godini za deset miliona evra koristi iz EU, sami moramo da uložimo milion. I tako će se uvek dešavati“, rekla je Mišćević.

FIŠLER: Srbija mora da dostigne evropske standarde kako bi joj proizvodi bili konkurentni

„Srbija ima veliki poljoprivredni potencijal, ali da bi bila konkurentna na međunarodnom tržištu, potrebno je da još mnogo toga uradi na planu reforme i modernizacije“, ocenio je bivši evropski komesar za poljoprivredu Franc Fišler.

„Kao zemlja kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, Srbija mora da dostigne evropske standarde kako bi srpski proizvodi bili konkurentni. Država kandidat mora da bude u stanju da se takmiči na evropskim tržištima i mora imati administrativne kapacitete da sprovede evropsko zakonodavstvo“, izjavio je Fišler.

Po njegovim rečima, održivi razvoj, kao srž ekonomskog i socijalnog modela EU, podrazumeva ravnotežu između ekonomije, ekologije i društvene odgovornosti i zahteva što veća ulaganja u inovacije, istraživanja i sveobuhvatni razvoj. On je ocenio da „Srbija ima velike poljoprivredne kapacitete i da su srpski poljoprivrednici dobro obrazovani i „znaju da rade svoj posao“, ali nemaju sredstva za modernizaciju“.

Za to su potrebne investicije, a Fišler smatra da je mnogo bolje naći domaće investitore, ali ne isključuje dovođenje stranih investitora ukoliko tako zemlja može da dobije novu tehnologiju. Za razvoj poljoprivrede, Fišler smatra da Srbija pod hit-

no treba da napravi zemljišne registracije, poboljša standard procesa prerade i da modernizuje prehrambenu industriju kako bi prodavala proizvode ne samo na domaćem tržištu nego i u susednim zemljama i EU.

Govoreći o problemu napuštanja sela, Fišler je rekao da to nije problem samo u Srbiji i da država u rešavanju tog pitanja ne treba da ima samo finansijsku ulogu, nego i savetodavnu. Po njegovom mišljenju, treba raditi na otvaranju radnih mesta i razvoju infrastrukture i treba iskoristiti prednost ruralnih područja da razviju energetska autonomiju. Fišler je istakao da Srbija ima veliki potencijal i u energetskom sektoru i da treba da napravi veliki plan energet-

ske efikasnosti, da više ulaže u izgradnju hidroelektrana i iskorišćavanje biomase, čime će istovremeno smanjiti i emisiju ugljen-dioksida, a Srbiju učiniti ekonomski jačom.

Fišler je istakao da ne postoji univerzalni obrazac i da Srbija treba da se usredsredi na razvoj oblasti u kojima je jaka i konkurentna i da treba da prouči primere u drugim zemljama Evrope i proceni koji su najbolji za Srbiju.

„Neophodno je, i u vašem interesu, da imate listu prioriteta i mapu puta, da znate šta Srbija prvo treba da uradi, to je najbolji način da ostvarite brzi napredak“, kazao je Fišler.

KOSTIĆ: Srbija može da utrostruči svoje poljoprivredne potencijale

„Srbija bi organizovanom akcijom i uz strategiju vrlo brzo mogla da udvostruči pa i tri puta da poveća svoje poljoprivredne potencijale“, tvrdi predsednik MK grupe Miodrag Kostić i dodaje da bi Srbija mogla da proizvede mnogo više hrane nego što joj treba. Učestvujući na skupu „Pregovori sa EU - šansa za razvoj poljoprivrede u Srbiji“, koji je na 81. Međunarodnom poljoprivrednom sajmu organizovao Senat privrede Srbije, Kostić je naglasio da „poljoprivreda Srbije ima ogroman potenci-

jal“, koji nažalost nije dovoljno iskorišćen.

Navodeći da su u našoj zemlji znatne poljoprivredne površine izgubljene u međama kao i da imamo 300.000 do 400.000 hektara neobrađenog zemljišta, on je rekao da bi te i mnoge druge mogućnosti trebalo iskoristiti i upotrebiti finansijska sredstva koja su Srbiji na raspolaganju.

Čak i na ovom nivou razvoja poljoprivrede Srbija je tradicionalni izvoznik agrarnih proizvoda, istakao je Kostić i ocenio da bi znatnije povećanje naših poljoprivrednih potencijala i proizvodnje itekako povećalo izvoz.

„Srbija ima tu sreću da i sa ovolikim brojem hektara proizvede mnogo više hrane nego što joj treba, za sedam miliona stanovnika“ - kazao je predsednik „MK Grupe“ i poručio Vladi Srbije i ministarki poljoprivrede da se „konačno napravi dugoročna strategija“ našeg agrara.

U tome najbolje mogu da nam pomognu Holandija, Austrija i druge članice EU, smatra Kostić istakavši veliki značaj puta Srbije u EU jer, kako je rekao, lepo je da u Srbiji proizvodimo i za Kinu, Ameriku ili Kanadu, ali nam je „lakše trgovati sa komšijama“, odnosno plasirati naše proizvode na tržište EU sa oko 500 miliona stanovnika.

„Srbija ima suficit u proizvodnji kukuruza, a mi smo proizvođači skroba i zato smo zainteresovani da u Srbiji proizvodimo i kupujemo kukuruz“

MARIHART: Region Zapadnog Balkana bitna izvozna destinacija za AGRANA-u

Predsednik upravnog odbora Agrane Johan Marihart rekao je da je njegova kompanija zainteresovana za agrarnu zemlju kakva je Srbija. „Srbija ima suficit u proizvodnji kukuruza, a mi smo proizvođači skroba i zato smo zainteresovani da u Srbiji proizvodimo i kupujemo kukuruz“, objasnio je Marihart. Potencijali Srbije su, prema njegovim rečima, slični Mađarskoj, koja proizvodi kukuruz kao i Srbija, a u kojoj „Agrana“ ima svoje postrojenje za proizvodnju skroba „Hugrana“. On je ukazao da „Agrana“ proizvodi i voćne proizvode za industriju jogurta, za šta joj je potrebno zamrznuto voće. „Trenutno imamo malo postrojenje u Srbiji gde prerađujemo zamrznute maline. Treba nam još više voća“, precizirao je Marihart. Konferenciji u Novom Sadu, koju je organizovao Senat

privrede Srbije uz podršku Ministarstva poljoprivrede i životne sredine, prisustvovalo je oko 250 predstavnika kompanija i međunarodnih organizacija iz čitave Srbije koji su pratili izlaganja Tanje Miščević, šefice pregovaračkog tima Srbije sa Evropskom unijom, Franca Fišlera, nekadašnjeg člana komisije za poljoprivredu u Evropskoj uniji, Erharta Buseka, bivšeg vicekancelara i saveznog ministra za nauku i obrazovanje i sadašnjeg predsednika Instituta za Dunavski region i centralnu Evropu, kao i predsednika Senata privrede Austrije. Na skupu su govorili i Miodrag Kostić, predsednik MK grupe, Johan Marihart, generalni menadžer kompanije „AGRANA“, Vojin Starčević, predsednik kompanije „Polimark“ i Milan Prostran, agro-ekonomski ekspert. Konferenciji su prisustvovali i predsednik predsedništva Senata privrede Srbije Veran Matić, kao i bivši ministar poljoprivrede Dragan Glamočić.

"Svi se moramo prilagođavati i učiti kako da budemo konkurentni na tržištu od blizu 500 miliona potrošača"

Pristupanje Srbije EU – IDEALNA PRILIKA ZA INVESTIRANJE

Prof. dr TANJA MIŠČEVIĆ, šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji

"Razvoj malih i srednjih preduzeća je jedna od naših šansi za zapošljavanje i rast u vreme veoma teških ekonomskih okolnosti u čitavoj Evropi"

Iskustva politike proširenja, kada je reč o ekonomskim efektima, pokazala su da država u procesu pristupanja Evropskoj uniji predstavlja idealnu priliku za investicije. Ne samo zbog toga što je reforme i približavanje EU čine politički stabilnijom, već i zbog činjenice da investitor plaća uglavnom nižu cenu investiranja u državi izvan EU, koja posle nekoliko godina postaje investicija unutar EU bez ikakvog novog troška za investitora.

Od januara ove godine Republika Srbija je zvanično počela pregovore o pristupanju Evropskoj uniji sa kojima je započelo i suštinsko i sveobuhvatno snimanje pravnog i institucionalnog sistema, koje će za rezultat imati proces sistemskih reformi društva. Cilj procesa je da Srbija bude bolja i uređenija država za svoje građane, ali i da bude potpuno spremna da preuzme sve obaveze koje proizilaze iz punopravnog članstva u EU. Imajući u vidu svetsku ekonomsku krizu, reforme u ovom sektoru dobi-

jaju na značaju kako za Vladu Srbije tako i za naše evropske partnere. Obe strane poslale su jasne poruke o prioritetima – Vlada Srbije kroz ekspozemijera u maju ove godine, a Evropska unija kroz novi koncept ekonomskog upravljanja i njegovog monitoringa tokom faze pristupanja.

Kao prioriteti Vlade Srbije posebno su istaknuti rad na završetku privatizacije i rešavanje pitanja stečaja koji su obuhvaćeni novim izmenama zakona, zatim mere fiskalne konsolidacije i racionalizacija javnog sektora. Na snagu je već stupio i novi Zakon o radu koji omogućava veću fluktuaciju radne snage na tržištu i povećava mogućnosti zapošljavanja, što je preduslov svake moderne tržišne ekonomije. S druge strane, Evropska unija je pokazala spremnost da učestvuje u kreiranju mera koje će doprineti poboljšanju ekonomske klime u državama u procesu pristupanja. Jasan signal predstavljao je ekonomski samit

koji se održao krajem avgusta u Berlinu pod pokroviteljstvom kancelarke Angele Merkel, dok će Srbija u oktobru biti domaćin sastanka ministara ekonomije zemalja Zapadnog Balkana. Reklo bi se da se novi ekonomski pristup za države u procesu pristupanja, koji se odnosi na sprovođenje nacionalnih ekonomskih planova i reforme, savršeno uklapa u naš pregovarački proces. Tri ključne reči: rast, konkurentnost i investicije su u uskoj vezi sa reformama oko kojih Evropska unija nastoji da pomogne budućim članicama u sprovođenju ekonomskih re-

formi, baziranim na nacionalnim planovima. Zato nam je veoma važno da u ranoj fazi pregovora otvorimo i poglavlje 32 koje se odnosi na finansijsku kontrolu kako bi smo, što pre počeli sa velikim i nimalo lakim poslom uspostavljanja sistema budžetske kontrole. Dodatno, mi istovremeno moramo da kontroliramo i sredstva koja nam daje EU - donacije, kredite, pozajmice, različite oblike makroekonomske podrške i to je još jedan razlog zbog kog bi naš i sistem EU trebalo da korrespondiraju međusobno. Pored finansijske kontrole, sektori koji se odnose na energe-

tiku, zaštitu životne sredine, transport i regionalni razvoj predstavljaju velike izazove, ali i šansu za razvoj Srbije. Primera radi, samo za usklađivanje u sektoru zaštite životne sredine biće nam potrebno 11. 4 milijardi evra. Deo troškova se može finansirati iz budžeta, ali veći deo kroz projekte i investicije koje mogu biti veoma značajne. Paralelno, Srbija dalje mora da radi na obezbeđivanju potpune vladavine prava, kroz primenu dobrih praksi i standarda u okviru poglavlja 23 (Pravosuđe i osnovna prava), kao uslovu za stvaranje uređenog poslovnog

ambijenta i institucionalne stabilnosti koji će pogodovati investiranju i garantovati sigurnost investicija, kako iz inostranstva tako i iz domaćih izvora. Svi se moramo prilagođavati i učiti kako da budemo konkurentni na tržištu od blizu 500 miliona potrošača. To je veliki izazov koji nas može podstaći da budemo bolji, da se unapređujemo i otvaramo sebi mogućnosti za tako veliko tržište. Razvoj malih i srednjih preduzeća je jedna od naših šansi za zapošljavanje i rast u vreme veoma teških ekonomskih okolnosti u čitavoj Evropi. Poljoprivredna proizvodnja, posebno organska, takođe predstavlja veliku šansu. Neophodno je edukovati privredni sektor o promenama koje slede, o troškovima procesa i mogućnostima koje će im se ukazati. Otvoreni smo za prenošenje iskustava i iz starijih država članica. Svaka država je u procesu pregovora stekla iskustvo i izgradila ekspertizu u određenoj oblasti koja je njoj bila važna. Austrija nam može mnogo pomoći u mnogim oblastima među kojima se bezbednost hrane posebno ističe. Treba računati i nastaviti sa ozbiljnim pripremama za korišćenje pretpripravnih fondova. Na godišnjem nivou, iz

Instrumenta pretpripravnih pomoci, Srbija ima na raspolaganju skoro 200 miliona evra. Različite kompanije i preduzeća učestvuju u sprovođenju brojnih projekata ostvarujući profit na taj način. Kompanijama su dostupna sredstva i iz EU programa što će se nastaviti i u narednom finansijskom periodu od 2014. do 2020. kroz nove programe kojima ćemo pristupiti. Iznos sredstava koja će se povlačiti zavisice isključivo od kvaliteta i uspešnosti projekata na konkursima čime edukacija još više dobija na značaju. Jedan od naših prioriteta je da osiguramo transparentnost i inkluzivnost procesa pregovora, a to znači da će svi biti konsultovani u okviru pregovaračkih grupa – tu posebno mislimo na privredni sektor. To je u našem najboljem interesu – da saslušamo struku i pronađemo najbolja rešenja. Tako da reforme kroz pristupanje, pružaju mogućnost i otvorenog dijaloga između zainteresovanih strana, nešto što je takođe novost za Srbiju. Zato Senat i njegovi članovi, sa iskustvom poslovanja unutar Evropske unije, imaju mnogo toga da doprinesu u jednom od najvažnijih procesa koji kao društvo u celini treba uspešno da spovedemo jer je to interes nas samih.

.....
"Cilj procesa je da Srbija bude bolja i uređenija država za svoje građane, ali i da bude potpuno spremna da preuzme sve obaveze koje proizilaze iz punopravnog članstva u EU"

KONKURENTNOST POLJOPRIVREDE SRBIJE U PROCESU PRIDRUŽIVANJA EU

Autor: MILAN PROSTRAN, agroekonomski analitičar

"U narednih 10 godina poljoprivredi, kao najvažnijoj privrednoj oblasti, koja će u ovom periodu bitno uticati na ukupne privredne tokove zemlje, treba tako uobličiti status da bude ekonomski profitabilna, konkurentna i tržišno orijentisana"

Privredni razvoj Srbije se danas nalazi na prekretnici koja pruža šansu da se na osnovu dosadašnjih iskustava kreira budući razvoj sa manje propusta i grešaka koje su učinjene u predhodnom vremenu. Zadaci koji se postavljaju i dileme koje se nameću pred ekonomsku, agrarno - stručnu i naučnu javnost su utoliko veće, jer se od agrara očekuje da nosi privredni razvoj, da uveća društveni proizvod zemlje i da bude okosnica ukupne ekonomske stabilnosti. Zašto? Zato što je to realna privredna oblast koja direktno oko 20%, a indirektno preko 40% stvara društvenog proizvoda zemlje (GDP) i što to ne treba da predstavlja sim-

bol siromaštva već bogastva (primer Francuska, Holandija). Zato agrar treba podsticati kako bi se maksimalno valorizovali prirodni, ljudski i prerađivački kapaciteti. Revitalizacija i oporavak agrara Srbije treba posmatrati integralno vodeći računa o tome da se bitno promenila vlasnička struktura, sa dominantnim učešćem privatnog – akcionarskog vlasništva. To nalaže potrebu da se za narednih 10 godina koncipira dugoročna strategija agrarnog i ruralnog razvoja. Ovaj model – strategija mora biti komplementarna Evropskoj agrarnoj politici, što će omogućiti naše lakše integrisanje u savremene evropske tokove.

"Srbija raspolaže sa preko pet miliona hektara poljoprivredne površine, preko četiri miliona hektara obradive površine što je iznad standarda zemalja Evrope"

Zato je neophodno:

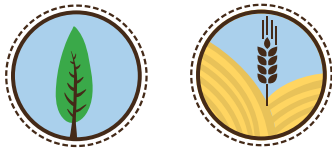
- 1) oporaviti privatni i akcionarski – državni agrarni sektor i podsticajnim merama ekonomske politike uobličavati ga u moderan farmerski posed koji će moći da izdrži konkurentnost poljoprivrede Evropske Unije.
- 2) koncipiranje ekonomske politike u agraru treba da bazira na punom oporavku poljoprivrede, njenoj revitalizaciji, finansijskoj konsolidaciji i afirmaciji intezivne proizvodne strukture.

U narednih 10 godina poljoprivredi, kao najvažnijoj privrednoj oblasti, koja će u ovom periodu bitno uticati na ukupne privredne tokove zemlje, treba tako uobličiti status da bude ekonomski profitabilna, konkurentna i tržišno orijentisana.

USLOVI ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE

Prirodni uslovi

Srbija ima veoma pogodne prirodne uslove za razvoj raznovrsne poljoprivredne proizvodnje. Srbija raspolaže sa preko pet miliona hektara poljoprivredne površine (0,59 ha po stanovniku), preko četiri miliona hektara obradive površine (0,47 ha po stanovniku) što je iznad standarda ze-

39 : 61

" Odnos šumske i poljoprivredne površine (39:61) je takođe povoljan i iznad je odnosa u Evropi, što je takođe velika prednost za uspešan razvoj poljoprivredne proizvodnje. Međutim, dobar deo obradivog zemljišta je zakišćen, kao rezultat nekontrolisane upotrebe hemijskih sredstava, a u Vojvodini je zaslanjen, što sve umanjuje proizvodne mogućnosti, a povećava troškove proizvodnje. Potrebne su određene agrotehničke mere za popravljavanje zemljišne strukture

malja Evrope . Odnos šumske i poljoprivredne površine (39:61) je takođe povoljan i iznad je odnosa u Evropi, što je takođe velika prednost za uspešan razvoj poljoprivredne proizvodnje. Međutim, dobar deo obradivog zemljišta je zakišćen, kao rezultat nekontrolisane upotrebe hemijskih sredstava, a u Vojvodini je zaslanjen, što sve umanjuje proizvodne mogućnosti, a povećava troškove proizvodnje. Potrebne su određene agrotehničke mere za popravljavanje zemljišne strukture

– kalcifikacije, veća upotreba organskog đubriva i dr. Vodni režim je takođe povoljan, ali nedovoljno iskorišćen. Kanal Dunav – Tisa – Dunav, najveći i jedinstven hidrosistem u svetu, ne iskorišćava se za poljoprivrednu proizvodnju, ili je to veoma malo. Rečni tokovi se takođe veoma malo koriste za navodnjavanje. Od ukupnih obradivih površina, samo se navodnjava oko 2,0% površina. U Srbiji je, zbog velike geografske heterogenosti, teško obeležiti globalne mikrone poljoprivrede, ali se mogu lako obeležiti reoni pojedinih proizvodnji (žita, industrijskih kultura, voća, grožđa, stoke i dr.), a to je najznačajnije za ekonomsku politiku u poljoprivredi.

POSEDOVNA STRUKTURA

Od ukupnog obradivog zemljišta 95% (4.000.000 ha) je u vlasništvu privatnih posjednika, a 5% (225.000 ha) u vlasništvu poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga. Poslednjih godina je, uz izvesna kolebanja, prisutan trend smanjivanja površina u vlasništvu poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga. Veličina poseda je veoma heterogena. Najveći broj preduzeća – posjednika je u kategoriji do 50 ha (55,3%),

a najmanji u kategoriji preko 5.000 ha (2,95). U privatnom sektoru je znatno izraženija usitnjenost poseda.

AGROTEHNIČKA OPREMLJENOST

Poljoprivreda Srbije raspolaže sa oko 410.000 traktora svih vrsta . Od toga je na privatnom sektoru više od 390.000 traktora, odnosno više od 97% od ukupnog broja. Jedan traktor dolazi na prosečno 10,4 ha na privatnom, a 57,2 ha na državno – društvenom sektoru. Prosečna snaga traktora je na privatnom sektoru 33 Kw, dok je na državno – društvenom sektoru oko 70 Kw. Starosna struktura je veoma nepovoljna tako da preko 95% je starije od deset godina. Broj kombajna se u poslednjih pet godina permanentno smanjuje. Sa 6.063 komada (1985. god.) broj kombajna je smanjen za oko 2.000 komada. Potrošnja mineralnih đubriva je u poslednjih 5-6 godina znatno smanjena. Sa 1.450.000 t (1985. god.) smanjena je na oko 300.000 t (2000. god.), odnosno 600.000 t (2010. god.) sa tendencijom postepenog povećanja. Manja upotreba mineralnih đubriva potvrđuje tezu o prirodnim komparativnim prednostima našeg agrarnog podneblja.

Međutim, smanjeni unos hranljivih materija će usloviti (ukoliko se u narednom periodu ne poveća potrošnja) da dođe do značajnijeg pada prinosa u narednim godinama. Prinos je u poslednjih deset godina opao za oko 20% kod pšenice (sa 4,5 t/ha na 3,7 t/ha), a kod šećerne repe za preko 27% (sa 49,0 t/ha na 45,0 t/ha). Potrošnja sredstava za zaštitu bilja u parmanentnom je smanjenju od 1985. godine. U 2010. godini ona je za više od 5 puta manja od potrošnje u 1985. godini (sa 15.396 t smanjena je na svega oko 3.000 t). I apsolutno i relativno niska potrošnja sredstava za zaštitu bilja, posebno na privatnom posedu, svakako je jedan od osnovnih agrotehničkih razloga smanjenih prinosa poslednjih godina, posebno ako se ima u vidu da biljne bolesti i zakorovljenost zemljišta smanjuju prinos za preko 40%.

AGROINDUSTRIJSKI KAPACITETI

Izgrađenost i stepen tehničko – tehnološke opremljenosti prehrambene industrije Srbije je na tom nivou da ne predstavlja limitirajući faktor rasta poljoprivredne proizvodnje i njenog prestrukturiranja u procesu povećanja proizvodnje industrijskog bilja, povrća, voća i dr.

Na osnovu raspoloživih podataka, ukazuje se da je permanentno prisutan relativno nizak stepen korišćenja kapaciteta, kako u ukupnoj industriji prerade poljoprivrednih proizvoda, tako i u nekim njenim vidovima posebno. Tako uljare koriste sada kapacitet sa oko 50%, šećerane 25%. konditorska industrija 40%, klanice 30%, industrija stočne hrane 34% itd.

Osnovni ograničavajući faktori za efikasno uključivanje u međunarodno tržište su:

- siromašan asortiman prehrambenih proizvoda, naročito u odnosu na savremenu ponudu u razvijenom svetu;
- zapostavljeno istraživanje za potpunije korišćenje postojećih kapaciteta putem uvođenja linija i proizvoda, tj. širenje asortimana prehrambenih proizvoda na bazi postojećih osnovnih, uzgrednih i sekundarnih poljoprivrednih sirovina;
- jako kolebanje kvaliteta tržišnih proizvoda, bilo zbog nedostatka standarda, bilo zbog nepoštovanja i odsustva kontrole važećih standarda;
- sporo prilagođavanje tržišnim kriterijumima poslovanja, odnosno uvođenje savremenog menadžmenta i marketinga

"...ona domaćinstva koja ostaju ili koja se formiraju u selu moraju imati dohodak kao i u nepoljoprivrednim delatnostima i uslove života kao što su u gradu"

- ambalaža i pakovanje postaju veoma značajni, a možda i presudni za promet, naročito na svetskom tržištu;
- nepostojanje dugoročnih čvrstih ugovornih odnosa između prehrambene industrije i proizvođača sirovina (gazdinstva, zadruga, poljoprivredna preduzeća), kao i neizgrađenost odgovarajućih organizacionih i ekonomskih odnosa na zadružnim principima između proizvođača i poljoprivrede i prerađivačke industrije;
- odsustvo ekonomsko – tržišne povezanosti poljoprivrede i drugih industrija koje koriste poljoprivredne proizvode i onih koji proizvode za poljoprivredu.

DEMOGRAFSKA KRETANJA I RASPOLOŽIVI RADNI POTENCIJALI

Iako je proces smanjivanja seoske populacije i poljoprivrednog stanovništva u osnovi civilizacijsko kretanje, na našim prostorima on je imao karakteristike egzodusa, budući da je bio dva do tri puta intenzivniji nego u danas razvijenim zemljama. U našoj zemlji ima preko 7.000 seoskih naselja, a u oko 72% vrši se brzo demografsko gašenje. Mnoga sela brdsko – planinskog područja su se demografski ispraznila, a seoski domovi su zatvoreni. Jedan od osnovnih bitnih pravaca je oživljavanje proizvodnje i sela. Pri tome treba poći

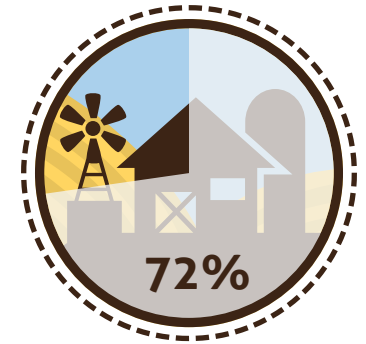
od činjenice da ne mogu ostati sva sela u broju domaćinstava kakav je bio ranije. Međutim, ona domaćinstva koja ostaju ili koja se formiraju u selu moraju imati dohodak kao i u nepoljoprivrednim delatnostima i uslove života kao što su u gradu. Država mora merama agrarne politike, posebno povoljnim kreditima pomagati ukрупnjavanje farmi i stvaranje osnove za veći dohodak. Zbog toga je neophodno projektovati i operacionalizovati modele farmerizacije. Potreba afirmacije zadrugarstva nije sporna, ali je sasvim jasno da se tim putem ne otklanja primarni problem – usitnjenost poljoprivrednih poseda i još sitnijih zemljišnih parcela.

OSNOVNI PRAVCI DALJEG RAZVOJA POLJOPRIVREDE SRBIJE

Osnovni pravci budućeg razvoja poljoprivrede i prehrambene industrije jeste optimalno korišćenje raspoloživih proizvodnih kapaciteta, povećanje obima poljoprivredne proizvodnje, izmena proizvodne strukture u korist intezivnih proizvodnji, proizvodnja visokofinalnih i visokokvalitetnih proizvoda. Sve ovo radi podmirjenja domaće tražnje i značajnog izvoza poljoprivredno – prehrambenih proizvoda i biološki kvalitetnije hrane. Za razliku od zagovornika brzih promena proizvodne strukture, ocenjujem da nju, iz ob-

jektivnih razloga nije moguće u kratkom roku sprovesti, već postepeno u zavisnosti od toga kako bude tekao proces oporavka poljoprivrede Srbije i njene, pre svega, finansijske konsolidacije. Iz tih razloga je potrebno budući razvoj poljoprivrede i prehrambene industrije posmatrati kroz dva perioda – do 2020. godine i posle 2020. godine.

Projektovana proizvodna struktura uz oživljavanje stočarske proizvodnje, obezbediće do 2020. godine godišnji rast fizičkog obima poljoprivredne proizvodnje od prosečno 2-4%, i učešće društvenog proizvoda poljoprivrede u ukupnom društvenom proizvodu zemlje oko 10%. U periodu posle 2020. godine, projektovana proizvodna struktura obezbediće godišnji rast fizičkog obima poljoprivredne proizvodnje od oko 1,5 – 2,0% i učešće poljoprivrede u stvaranju društvenog proizvoda zemlje nešto ispod 10%. Ono što je realno, mogli bi do 2020. godine izvoziti i to: pšenicu – 1 mil.tona, kukuruza – 3 mil. tona, šećera – 250 hiljada tona, 100 hiljada tona ulja, voća i povrća u vrednosti od oko 400 mil. dolara, žive stoke i mesa u vrednosti od 250 mil. dolara, vina i žestokih pića u vrednosti od 50 mil. dolara i duvana u vrednosti od 20 mil. dolara.

" U našoj zemlji ima preko 7.000 seoskih naselja, a u oko 72% vrši se brzo demografsko gašenje. Mnoga sela brdsko – planinskog područja su se demografski ispraznila, a seoski domovi su zatvoreni "

Istina o stanju poljoprivrede u Srbiji

Autor: Čedomir Keco, glavni urednik časopisa „Moje gazdinstvo“

"Oranice su ostale bez orača, sela bez jasne vizije razvoja, a samo jedna trećina registrovanih gazdinstava je tržišno orijentisana. Ovo je i najveća šansa za nove investicije"

Srbija na putu u Evropsku uniju svakim danom otkrije ponešto o snazi sopstvene poljoprivrede i razvijenosti agroindustrije, što je izuzetno korisno za investitore, ali i o obavezama koje ima do članstva.

Popis poljoprivrede 2012. godine predstavlja mnogo više od zbira podataka o gotovo svim oblastima poljoprivredne proizvodnje. Višedecenijske priče o

tome da možemo iz godišnjeg roda hraniti pola Evrope odlaze u zaborav. Iako imamo dovoljno oranica za proizvodnju kukuruza, od oko deset miliona tona suvog zrna, pšenice oko sedam miliona tona, soje i suncokreta ukupno oko 600.000 tona, od ovih rezultata Srbija za trećinu ima manji godišnji rod. Razloga za ovako slabije prinose ima na pretek, ali izuzev uticaja

vremenskih prilika sve drugo je ogledalo naše loše prakse, nedostatka novca za optimalna ulaganja i sporosti u prihvatanju savremenih agrotehničkih mera. Za uspešan korak sa naprednim farmerima iz sveta mi imamo dobrih primera, ali u celini nismo uspešan tim.

Godinama u Srbiji postoje dva, u osnovi različita, koncepta poljoprivrede – proizvodnja za sopstvene potrebe i proizvodnja za tržište. Oni prvi proizvođači samo deo ratarske proizvodnje ugrade u proizvodnju mesa i mleka, a uz živinarstvo, sve to koriste za porodične i sasvim malo za lokalne tržnice. Za ratarsku proizvodnju proizvođači koriste oko dva miliona hektara oranica i za većinu ovih površina primaju subvencije iz državne kase. Robni viškovi ratarstva su uglavnom u Vojvodini, a moglo bi ih biti na celoj teritoriji zemlje.

Poređenje Srbije i Francuske u proizvodnji pšenice pokazuje naš agrotehnički napredak. Još 2003. godine imali smo prinos pšenice manji od svetskog proseka – svega 2,23 tone (svet

2,64 tone), a u Francuskoj je to tada bilo 6,45 tona po hektaru. Godine 1965. Francuska je imala 3,27 tona, a Srbija je taj prosek ostvarila 1971. godine. Francuska je 1972. godine ostvarila po prvi put prinos od 4,57 tona, a mi to tek 1984. godine 4,07 tona, ali je Francuska tada prvi put premašila 6 tona i zabeležila 6,46 tona po hektaru. Srbija je ostvarila najveći prinos od 4,77 tona/ha 2013. godine. Još su bile rodne 1988. – 4,48 tona/ha, 1990. – 4,39 tona/ha i 1991. – 4,42 tona/ha. Francuska je tih godina beležila prinos oko 6,5 tona/ha. Vojvodina je najveću proizvodnju pšenice ostvarila 1991. go-

dine (2,31 miliona tona), 1988. godine (2,08 miliona tona) i 1990. godine (2,07 miliona tona).

Odlaskom mladih sa sela ostale su zakorovljene površine pogodne u gajenju raži, ovsa, heljde, kao i krompira i sve to u potpuno nezagađenom zemljištu i na visinama koje nisu veće od onih u Austriji, Češkoj, Slovačkoj, a gde se svaki pedalj zemlje koristi i održava. Najlakše je gajiti travnjake i na njima stoku, ali smo i to brzo napustili.

Danas saznajemo da će nam uskoro nestati 400 sela i da u skoro 200 sela više ne žive mlađi ljudi od 18 godina. Brže

nego što smo očekivali, postajemo zemlja sa stotinama hiljada hektara neobrađenih površina. Da li su te parcele i na spisku subvencionisanih, nije isključeno, jer to su primeri koje su na putu u EU imali i u Sloveniji, Hrvatskoj, Slovačkoj, Mađarskoj...

Srbija, dakle, nije ostala bez svojih oranica – oranice su ostale bez orača, sela bez jasne vizije razvoja, a samo jedna trećina registrovanih gazdinstava je tržišno orijentisana. Ovo je i najveća šansa za nove investicije.

Primeri održivih programa za proizvodnju zdrave hrane koji se mogu „preslikati“ u

Srbiji upravo ima u Austriji i Nemačkoj. Regioni kao što su Zlatibor, Stara Planina, Svrljig, Leskovac, Sjenica, Pirot, Valjevo, Kraljevo, Kuršumlija, Gornji Milanovac... čeznu za investicijama koje mogu sačuvati ambijent i zadržati ljude. U ovim i drugim krajevima, svaki investitor u biljnu i stočarsku proizvodnju bi dobro došao. Nivo poljoprivrede se meri udelom stočarstva u ovoj delatnosti. Kod nas je sveden na trećinu. Statističari popisivači otkrili su da za tov u Srbiji više nemamo pouzdan, niti dovoljan broj mladih kategorija goveda da bi ostvarili izvoz. Rešenje je u uvozu teladi radi izvoza (uslužni tov), što može biti siguran posao za kompanije i tovljače. Ovakav model kooperacije Slovenija je imala pre ulaska u EU sa kompanijama iz Austrije.

U Srbiji trenutno postoje prazni objekti za tov oko 120.000 junadi. Ovaj posao jedino mogu podstaći kompanije koje imaju interes da ponude uslužan tov, jer postoji dovoljno koncentrovane i kabaste hrane. Istovremeno, tehnologija u pripremi koncentrovane hrane je uspešna da se ostvaruje dnevni prirast i do 1.500 grama, čime se ubrzava tov. Postoji i još jedan poslovni izazov: uvoz steonih junica tovnih rasa za gajenje goveda po takozvanom sistemu „krava-tele“. Po bogatstvu pašnjaka i dostupnosti sekundarnih sirovina, Srbija, a naročito regioni u Vojvodini, su dobar razlog za ulaganje u ovakav vid govedarstva, gde je jedini proizvod – kvalitetno tele. Postoje i prihvatljiva pravila da se ova proizvodnja uvrsti u organsku, što donosi veći profit. Decenijske zablude o tome da

smo u voćarstvu i vinogradarstvu sa ogromnim potencijalima razobličili su popisivači poljoprivrede.

Nismo toliko snažni koliko smo to isticali, ali smo i dalje na visokom mestu u Evropi. Priča o 239.000 hektara pod voćnjacima svedena je na 163.310 hektara. Pod vinovom lozom imamo 22.150 hektara vinograda, a ne 64.000 ili 42.000 hektara, koliko smo tvrdili ranije.

Jabuku gajimo na 23.737 hektara i po tome smo kao i sa kruškom (7.343 ha) na osmom, odnosno na desetom mestu u Evropi. Dunja sa 1.631 hektarom zauzima prvo mesto, šljiva (77.949 ha) takođe prvo mesto, višnja (13.990 ha) četvrto mesto, breskva (8.012 ha) peto mesto, kajsija (5.290 ha) osmo mesto, trešnja (3.682 ha) 14

mesto, orah (4.787 ha) 11 mesto, leska (2.239 ha) šesto mesto, malina (11.041 ha) treće mesto, kupina (2.977 ha) treće mesto i jagoda (1.801 ha) šesto mesto. Kada ljudi od struke počnu da razložno analiziraju, upoređuju i odmeravaju, pa i proveravaju statističke podatke u oblasti poljoprivrede, onda se od tog posla očekuju i korisni rezultati, što eksperti za voćarstvo i najavljuju.

Ono što se najpre može očekivati je potpuna rejonizacija, pedološko snimanje terena i investiranje u održive zasade voća i vinove loze. Plansko podizanje zasada, uz prateće objekte za čuvanje i preradu je

šansa za nova radna mesta, što je u Vojvodini već postala praksa, a u čemu je veliku podršku pružila Vlada Vojvodine.

Ono što je već sada izvesno – imamo terene za tradicionalne i nove sorte u voćarstvu i vinogradarstvu. Investicije koje su obavljene u Topoli, Irigu, Bačkoj Palanci, Grockoj, Novoj Crnjoj, Beloj Crkvi, Vršču... potvrđuju isplativost.

Visoka ocena našeg voća na tržištu u EU i Ruske federacije su dokaz izuzetnog povoljnog podneblja i reona za ovo gajenje. Slično je i sa mogućnostima za proizvodnju povrća.

Iako imamo u celom sistemu agroindustrije veliki broj

skladišnog prostora i hladnjača, kapacitete najmanje koriste gazdinstva za svoju tržišnu sigurnost u situaciji kada za mali deo svojih proizvoda imaju poznatog kupca.

Državna administracija u ovom času nema kapacitet za ubranu primenu standarda bitnih za proizvodnju hrane, niti se nazire listing prioriteta kojima se u ovom sektoru očekuju pozitivne promene. Ipak, ti nedostaci nisu smetnja za investiciona ulaganja u Srbiji. Ceo sektor, zapravo, vapi za konkurencijom - od ulaganja u proizvodnju do prodaje.

"Jabuku gajimo na 23.737 hektara i po tome smo kao i sa kruškom (7.343 ha) na osmom, odnosno na desetom mestu u Evropi"

PRODUKTIVNOST SRPSKOG AGRARA

Produktivnost merena prosečnim prinosima ratarskih proizvoda i mleka, Srbija = 100

	ŽITA, UKUPNO	PŠENICA	KUKURUZ	SUNCOKRET	SOJA	ŠEĆERNA REPA	MLEČNOST
Srbija	100	100	100	100	100	100	100
EU	111	150	130	75	117	154	232
Albanija	93	111	106	79	71	44	97
Austrija	133	136	200	113	117	154	229
BiH	98	106	96	38	92	39	97
Mađarska	102	106	121	83	96	118	257
Slovenija	115	111	147	58	121	0	218
Hrvatska	133	144	138	96	104	116	145

PRODUKTIVNOST SRPSKOG AGRARA

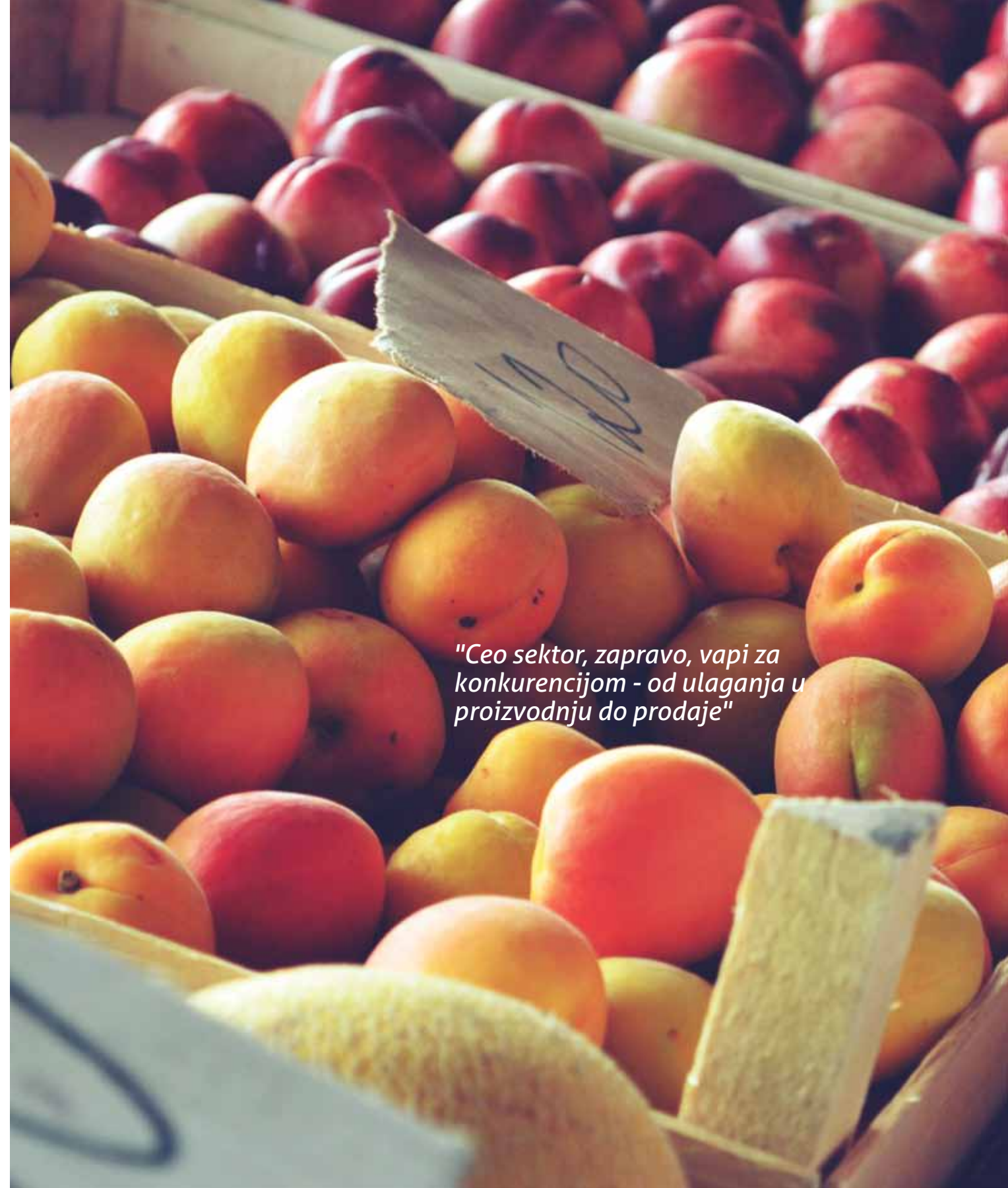
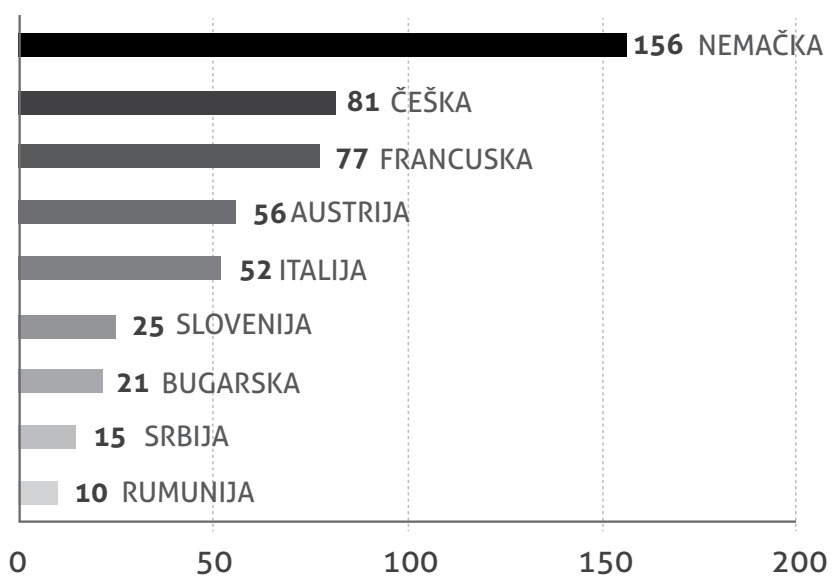
Produktivnost merena ostvarenom proizvodnjom po radno angažovanom radniku, Srbija = 100

	ŽITA	ŠEĆERNA REPA	JABUKA	MLEKO	MESO
Srbija	100	100	100	100	100
EU 27	220	269	283	628	393
Rumunija	36	7	33	72	33
Bugarska	94		17	94	47
Slovenija	36		67	253	120
Italija	81	48	333	328	240
Austrija	186	350	533	675	400
Francuska	442	707	383	853	427
Češka	327	405	217	672	320
Nemačka	514	850	333	1.663	993

PRODUKTIVNOST SRPSKOG AGRARA

Broj stanovnika koje hrani jedan poljoprivrednik

"Ceo sektor, zapravo, vapi za konkurencijom - od ulaganja u proizvodnju do prodaje"

SENAT PRIVREDE SRBIJE

osnovao Savet za poljoprivredu

Unapređenje srpsko-austrijske saradnje

"Formiranjem Saveta za poljoprivredu želeli smo da okupimo preduzeća u Srbiji koja se bave ovom delatnošću kako bi zajedničkim radom i povezivanjem sa partnerima u Austriji radili na promociji srpskih proizvoda, a samim tim i na unapređenju izvoza "

Senat privrede Srbije u saradnji sa Senatom privrede Austrije osnovao je u Pančevu Savet za poljoprivredu sa ciljem da Vladi Srbije i drugim institucijama predlaže mere koje će doprineti razvoju poljoprivrede.

Savet za poljoprivredu ima 9 članova među kojima su istaknuti stručnjaci i privrednici - prof. dr Dragan Glamočić, redovni profesor na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu i bivši ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Srbije, Evica Mihaljević, predsednica Asocijacije voćara i povrtara "Plodovi Srbije", dipl. ecc. Jozef Gašparovski, predsednik Udruženja „Zdravo Organik“, organizator Foruma o organskoj proizvodnji i direktor fabrike za preradu organskog voća i povrća u Selenči, Zlatan Đurić, predsednik Unije poljoprivrednika, Sremska Mitrovica, Milan Prostran, agroekonomski analitičar, dr Vukosav Saković, direktor Udruženja za

unapređenje proizvodnje i izvoza žitarica i uljarica „Žito Srbije“, dipl. inž. Zoran Stepanović, direktor Zemljoradničke zadruge Valjevo, Nikola Mihailović, predsednik Zadruženog saveza Srbije i dr Svetlana Balešević-Tubić, generalni sekretar Seminarske asocijacije.

„Formiranjem Saveta za poljoprivredu želeli smo da okupimo preduzeća u Srbiji koja se bave ovom delatnošću kako bi zajedničkim radom i povezivanjem sa partnerima u Austriji radili na promociji srpskih proizvoda, a samim tim i na unapređenju izvoza“, izjavio je predsednik Upravnog odbora Senata privrede Srbije Ivan Gros.

Agroekonomski analitičar Milan Prostran kaže da „Srbija može da ponudi saradnju u investicijama, gradnji prerađivačkih kapaciteta u oblasti voćarstva i povrtarstva, prerade žitarica, saradnju pri izvozu na istočna tržišta jer je Austrija posebno

zainteresovana za naše kapacitete u proizvodnji šećera, ulja i industriju skroba“.

Predsednik Saveta poljoprivrede i bivši ministar poljoprivrede Dragan Glamočić istakao je da „Srbija nudi kapacitete za uslužni tov 100 hiljada junadi i proizvodnju mesa, te da postoji mogućnost investiranja u proizvodnju sitne mehanizacije“.

Na skupu je ocenjeno da je austrijska poljoprivreda i prehrambena industrija komplementarna srpskoj, te da od njih Srbija može preuzeti dragocena iskustva. Komentarišući

najavljeno ukidanje subvencija krupnim poljoprivrednim proizvođačima članovi Saveta ocenili su i da je takva mera nužna.

"Premijer je najavio da će se usresrediti na mala poljoprivredna gazdinstva koja su u najtežoj situaciji, a veliki mogu i sami da se izbore na tržištu. U narednom periodu nizom poteza u agrarnoj politici to će biti detaljno definisano", dodao je Glamočić.

Pred poljoprivredom i prehrambenom industrijom Srbije je period restrukturiranja i traženja

modela koji će omogućiti napredak kroz nove tehnologije, investicije i povećanje konkurentnosti, kako bi ovaj sektor zaista postao okosnica razvoja Srbije – zaključili su članovi Saveta za poljoprivredu.

Senat privrede Srbije OTVORIO KANCELARIJU ZA VOJVODINU

Senat privrede Srbije otvorio je u opštini Stara Pazova kancelariju za Vojvodinu kako bi intenzivno radio na unapređenju privrednog ambijenta Srbije sa partnerima iz Austrije i Nemačke.

Predsednik Upravnog odbora (UO) Senata privrede Srbije Ivan Gros rekao je da je cilj Senata, čiji je centrala u Beogradu, promocija izvoza iz Srbije preko Austrije i Nemačke u ostale zemlje Evropske unije i jačanje odnosa sa spoljnotrgovinskim partnerima.

„Naša namera je da budemo most za saradnju malih i srednjih preduzeća iz Srbije sa preduzećima iz Austrije, jer postoji veliki interes austrijske strane da bude prisutna na srpskom tržištu o čemu govori i 290 predstavništava austrijskih firmi u Srbiji“, naveo je Gros. On je pozvao zainteresovane privrednike da postanu članovi Senata i na taj način brže formulišu potencijalne teme o kojima bi da razgovaraju sa austrijskom stranom i ostvaruju saradnju.

Predsednik opštine Stara Pazova Đorđe Radinović izjavio je da je Stara Pazova jedna od privredno najrazvijenijih opština u Srbiji koja nastoji da svojom otvorenošću i inicijativom prema stranim investitorima, ali i domaćoj privredi kontinuirano stvara bolje i kvalitetnije poslovno okruženje.

„Otvaranje Kancelarije Senata privrede Srbije u Staroj Pazovi je važan korak za nas, jer ćemo na ovaj način još tešnje povezati postojeće i nove domaće

i strane privrednike, ali im dati neophodnu podršku i sigurnost u ovim kriznim vremenima“, kazao je Radinović.

Otvaranju kancelarije Senata privrede Srbije u Staroj Pazovi, na kojoj je predstavljen plan, cilj i buduće delovanje Senata u narednom periodu, prisustvovao je veliki broj privrednika i predsednika lokalnih samouprava iz Vojvodine.

SENAT PRIVREDE za bolje povezivanje Subotice sa austrijskim i nemačkim investitorima

„Neophodna nam je još veća aktivnost da bi bilo još jače interesovanje stranih partnera“

Austrijski i Nemački investitori zainteresovani su za investiranje u regionu, posebno u oblastima poljoprivrede i prehrambene industrije, rekao je, na predstavljanju Senata privrede Srbije u Regionalnoj privrednoj komori Subotice, predsednik Upravnog odbora (UO) Senata Ivan Gros.

„Privreda regiona koji pokriva Privredna komora Subotica ima veoma dobru saradnju sa tržištima Austrije i Nemačke, a Senat je osovan sa ciljem unapređenja te saradnje“, istakao je Gros.

Predstavnici Privredne komore Subotice rekli su da je gotovo polovinu robne razmene u

prvih pet meseci ove godine Subotica obavila sa Austrijom i Nemačkom (sa Nemačkom 40, a sa Austrijom 10 odsto) u ukupnom iznosu od oko 310 miliona dolara.

„Predstavljanje preduzeća, izvoz i plasman proizvoda iz Srbije u Nemačku i Austriju, privlačenje investitora iz ovih

zemalja u Srbiju i uspostavljanje strateških partnerstava između privrede ovih zemalja osnovni su ciljevi Senata privrede u Srbiji", poručio je Gros, i pozvao zainteresovane da postanu članovi Senata i na taj način brže formulišu potencijalne teme o kojima bi da razgovaraju sa austrijskom i nemačkom stranom i tako ostvaruju saradnju.

Gros je rekao da najviše interesa iz Austrije vlada za poljoprivredu i prehrambenu industriju, dok iz Nemačke najviše interesa ima za pro-

jekte iz oblasti industrije. On je rekao i da su austrijski i nemački investitori zainteresovani za kupovinu 25 državnih preduzeća u Srbiji i dodao da je reč o preduzećima u državnom vlasništvu iz grupe od 153 preduzeća u restrukturiranju. "Verujem da će od 153 preduzeća koja su predviđena za restrukturiranje, 20 do 25 biti interesantno za strani kapital, ali neophodna nam je veća aktivnost da bi bilo još jače interesovanje stranih partnera", objasnio je Gros.

Predsednik UO Ivan Gros razgovarao je u Subotici i sa gradonačelnikom Jene Maglaiom. U razgovoru je konstatovano da je saradnja preduzetnika i preduzeća iz Subotice, Austrije i Nemačke realna i da ima budućnost. Dogovoreno je da se saradnja intenzivira i da je Subotica spremna da saradnju unapređuje i da se prilagođava tržišnim promenama.

SENAT PRIVREDE SRBIJE RAZGOVARAO SA PRIVREDNICIMA SOMBORA

Predstavnici Senata privrede Srbije boravili su i u Somboru gde su sa oko 100 privrednika tog kraja razgovarali o potencijalima za investiranje u oblasti poljoprivrede. Oni su pozvali sve zainteresovane privrednike da budu aktivniji i naglasili da je samo tako moguće ostvariti veću zainteresovanost stranih partnera za ulaganje.

NAJAVA DOGAĐAJA

KONSTITUISANJE SAVETA KORPORACIJA I BANAKA biće održano u četvrtak, 30. oktobra 2014. godine u Raiffeisen banci u Beogradu. Konstituisanju Saveta prisustvovali će ministar finansija Srbije, Dušan Vujović i blizu 15 velikih austrijskih kompanija i banaka sa sedištem u Srbiji.

SVEČANA KONFERENCIJA SENATORKI I SENATORA I DODELA PLAKETA SENATA PRIVREDE SRBIJE biće održana u sredu, 05. novembra 2014. godine. Svečanoj konferenciji će prisustvovati predstavnici Upravnog odbora Senata privrede Austrije, koji će sa predstavnicima Senata privrede Srbije potpisati Sporazum o međusobnoj saradnji.

PREZENTACIJA DRŽAVNIH KOMPANIJA KOJE SU PREDVIĐENE ZA PRIVATIZACIJU biće održana u sredu, 12. novembra 2014. godine. Presentaciju organizuju Senat privrede Srbije, Privredna komora Srbije i Privredna komora Austrije. Očekuje se prisustvo svih predstavnika austrijskih preduzeća sa sedištem u Srbiji.

KONFERENCIJA „SARADNJA SA NEMAČKOM PRIVREDOM VAŽAN KORAK U RAZVOJU SRPSKE PRIVREDE“ održaće se u četvrtak, 13. novembra 2014. godine. Konferenciju organizuju Senat privrede Srbije, Asocijacija menadžera Srbije i Srpsko-nemačkog foruma. Na konferenciji će učestvovati i predsednik Senata privrede Nemačke Dieter Herte (Dieter Härthe), koji će kao gost Senata privrede Srbije u Beogradu boraviti i u sredu, 12. Novembra 2014. godine.

ZAVRŠNA GODIŠNJA MANIFESTACIJA SENATA PRIVREDE NEMAČKE (Invent) biće prilika da predsednik Upravnog odbora Senata Ivan Gros govori na temu unapređenja privredne saradnje Srbije sa Nemačkom odnosno Evropskom unijom. Poziv na završnu godišnju manifestaciju Senata privrede Nemačke, koja se održava u petak, 21. novembra 2014. godine u Minhenu, upućen je i premijeru Srbije Aleksandru Vučiću.

SENAT PRIVREDE - O nama

Senat privrede Srbije je osnovan 26. 02.2014.godine u Beogradu uz podršku Senata privrede Austrije. Osnivačka konferencija je održana u prisustvu oko 300 uglednih direktora preduzeća iz Srbije i Austrije, kao i specijalnih gostiju: gospodina Sebastijana Kurca, Ministra spoljnih poslova Republike Austrije i gospodina Aleksandra Vučića, tadašnjeg potpredsednika Vlade Srbije, a sadašnjeg aktuelnog premijera Republike Srbije.

Senat privrede želi da utiče na poboljšanje privrednog i investicionog okruženja u Srbiji time što će se zalagati za značaj politike otvaranja ka međunarodnom tržištu i posebno u pravcu Austrije i Nemačke, odnosno Evropskoj Uniji. Mislimo da je potencijalnim investitorima iz Evrope Srbija

posebno interesantna zbog resursa i potencijala, upravo u oblasti poljoprivrede, energetike i infrastrukture. Osnivanje Senata privrede Srbije predstavlja produbljivanje mogućnosti za saradnju između Austrije i Nemačke. Austrijska preduzeća već sada imaju veliku ulogu u Srbiji. Sa 2,9 milijarde evra Austrija u Srbiji predstavlja najvećeg investitora u ovoj zemlji zapadnog Balkana. Obim trgovine iznosi oko 800 miliona evra godišnje. Početkom pregovora za pristupanje Evropskoj Uniji su privredni odnosi postali još atraktivniji. U Srbiji je već prisutno više od 400 austrijskih firmi. Senat privrede Srbije veruje da ovaj broj može biti i veći i mi ćemo našim aktivnostima pokušati tome da doprinesemo.

Područje Podunavlja je veoma važno za sve zemlje kroz koje Dunav protiče, a posebno za glavne gradove Beč i Beograd koji su ovom rekom povezani. Na ovaj način gradi se most između Austrije i Srbije zato smo našu inicijativu Senata i nazvali „the Business Bridge“. Reka Dunav je za Srbiju od velikog značaja za transport, logistiku, infrastrukturu i turizam. U svim ovim sektorima koji su nedovoljno razvijeni su investitori veoma potrebni. Zato su konferencije kao ova i slični susreti eksperata, privrednika i naučnika veoma veoma važni i služe tome da se razmene informacije i iskustva. U tom smislu Senat privred Srbije planira organizovanje razgovora i razmena mišljenja na određene teme.

SENAT PRIVREDE SRBIJE/ POČASNI SENATORI

SEBASTIJAN KURC, ministar inostranih poslova Austrije i počasni senator Senata privrede Srbije
ALEKSANDAR VUČIĆ, premijer Republike Srbije i počasni senator Senata privrede Srbije
Dr ERHARD BUSEK, nekadašnji vicekancelar Austrije, predsednik Senata privrede Austrije i počasni senator i počasni član predsedništva Senata privrede Srbije

SENAT PRIVREDE SRBIJE/PREDSEDNIŠTVO

VERAN MATIĆ, predsednik borda direktora B92, predsednik predsedništva
Prof. dr TANJA MIŠČEVIĆ, šef pregovaračkog tima Srbije sa Evropskom unijom, potpredsednik predsedništva
VOJIN STARČEVIĆ, predsednik „Polimark Group“, potpredsednik predsedništva
Mg IVAN GROS, predsednik Upravnog Odbora Senata privrede Srbije
GORAN CVETKOVIĆ, generalni sekretar Senata privrede Srbije
ZORAN VUKADINOVIĆ, predsednik „Stoposto“, član predsedništva

Za izdavača/Senat privrede Srbije

Bulevar Mihajla Pupina 6, 11070 N. Beograd
Tel: 011/ 44-04-245, 011/44-04-246,
Fax: 011/44-04-247;
office@senat-srbija.rs; www.senat-srbija.rs;

FOTOGRAFIJE: str. 6 > Kessner Photography; str. 7 > Yamanaka Tamaki; str. 10 > Andrew Stawarz; str. 11 > Bark; str. 12 > Sébastien Bertrand; str. 16 > Hindrik Sijens; str. 18 > Orin Zebest; str. 20 > Dejan Jovanović; str. 23 > El Zoid; str. 24 > Jeff Kubina; str. 27 > tippi t; str. 29 > World Bank Photo Collection; str. 31 > B; str. 33 > Colt Group (gore levo); Stefan Ray (gore u sredini); Senat der Wirtschaft Österreich (gore desno); str. 34 > Rachel Knickmeyer; str.36 > Philippe Put

SENAT PRIVREDE SRBIJE/ UPRAVNI ODBOR

Mg IVAN GROS, predsednik Upravnog Odbora Senata privrede Srbije
GORAN CVETKOVIĆ, generalni sekretar Senata privrede Srbije
Dr.ALEKSANDRA VUCELJA ĐORĐEVIĆ, član Upravnog Odbora
Dr. ANDREJ JERGOVIC, član Upravnog Odbora
MILAN PETROVIĆ, predsednik Asocijacije Menadžera Srbije, član Upravnog Odbora
SARA VUČKOVIĆ, asistent Upravnog Odbora Senata privrede Srbije

SENAT MAGAZIN/ UREDNIŠTVO

VERAN MATIĆ, predsednik borda direktora B92, predsednik predsedništva Senata privrede Srbije
Mg IVAN GROS, predsednik Upravnog Odbora Senata privrede Srbije
GORAN CVETKOVIĆ, generalni sekretar Upravnog Odbora Senata privrede Srbije
SUZANA ĐORĐEVIĆ, glavni i odgovorni urednik
ANA ĐORĐEVIĆ, dizajner Štampa „DMD“

SENAT PRIVREDE SRBIJE

Bulevar Mihajla Pupina 611070 Novi Beograd

Tel: 011/ 44-04-245, 011/44-04-246

Fax: 011/44-04-247

office@senat-srbija.rs

www.senat-srbija.rs